

Menneisyyden näyttäminen on tulevaisuuden tekemistä

Visa Immonen

”Kulttuuriperintöä pitää suojella” on tärkeä ajatus. Sen innoittamana muun muassa Turun keskustan vanhojen rakennusten purkamista on pyritty estämään. Toinen, harvemmin lausuttu ajatus on: ”Kulttuuriperintö pitää tehdä näkyväksi”. Kuitenkin Turun vanhojen rakennusten ja kaupungin maakerroksissa piilevän arkeologisen kulttuuriperinnön säilymiselle on elintärkeää niiden tuominen näkyväksi kaupunkiympäristössään. Näin ne tulevat osaksi kaupunkilaisten elämää ja matkustajien vierailuja, osaksi turkulaista tulevaisuutta. Vain sitä, mikä tunnetaan ja tunnustetaan, voidaan arvostaa ja suojella sekä ottaa tulevassa kaupunkisuunnittelussa huomioon.

Kaupunkiarkeologian paikkoja Turussa

Turun tuomiokirkon ja Vanhan Suurtorin sekä niiden lähikortteleiden muodostamassa vanhassa keskustassa arkeologisen kulttuuriperinnön näkyvyys on varsin uutta. Tuomiokirkonkadulla eli Åbo Akademin pääkirjaston editse kulkevalla tiellä tehtiin 1970-luvulla arkeologisia tutkimuksia. Niissä paljastui keskiaikaisten rakennusten jäänteitä, myös Turun piispan kaupunkiasunto, ja rakennusten perustusten kohdat merkittiin katuun muusta kiveyksestä poikkeavin katukivin.

Lähellä Tuomiokirkonkatua, Hämeenkatu 13:ssa, tehtiin laajat arkeologiset kaivaukset 1998. Samoille sijoille rakennetun [Gripen-rakennuksen](#) sisääntuloaulassa on kaivausten löytöjä esittelevä pienoisenäyttely.

[Aboa Vetus & Ars Nova -museon](#) alueella sijaitsevat kaupunkitalojen rauniot kaivettiin esiin ja avattiin yleisön tutustuttavaksi 1990-luvulla. Samalla vuosikymmenellä joen toisella puolella Julinin eli Casagranden tontilla paljastuneet kirkon jäänteet säilytettiin [Pyhän Hengen kappelina](#). Kaivausten löytöihin voi tutustua pienessä näyttelyssä, joka on esillä korttelin halki menevän läpikulkukäytävän joenpuoleisessa päässä, lähellä ulko-ovea.

Vuosina 2003–2005 kaupunginkirjaston uudisrakennuksen vuoksi alueella tehtiin [arkeologisia kaivauksia](#). Niiden yhteydessä löytyneistä raunioista saa käsityksen katsomalla kirjaston sisäpihalle asennetun lasilevyn lävitse. Lisäksi vuonna 2005 Olavinpuistossa paljastettiin keskiaikaisen dominikaanikonventin muistoksi tehty uusi [monumentti](#).

Vanhan Suurtorin reunalla olevan [Katedralskolanin liikuntasalin](#) alta löydettiin hyvin säilyneitä kellareita arkeologisissa tutkimuksissa vuonna 2018. Yleisö tutustui innolla raunioihin, mutta toistaiseksi ne peitettiin piiloon odottamaan tulevaisuutta.

Vuonna 2020 keskustaan pystytettiin uudenlaisia [opastepyloneja](#). Ne kertovat kulkureiteistä ja kiinnostavista kohteista.

Tutkimusta ja tulevaisuutta

Arkeologisen kulttuuriperinnön näkyvyyttä lisääviä paikkoja on Turussa jo sen verran, että niiden avulla voi tehdä kävelykierroksen vanhassakaupungissa. Näiden kaupunkikuvan konkreettisten muutosten ohella kulttuuriperinnön näkyvyys tarvitsee tutkimustyötä. Arkeologit, historioitsijat ja muut tutkijat ovatkin pureutuneet vanhan Turun menneisyyteen.

Tarvitaan tutkimustietoa myös siitä, mitä nykykaupunkilaiset pitävät tärkeänä kulttuuriperintönä ja miten se saataisiin paremmin esille kaupunkikuvassa. Tätä varten Turun yliopistossa on käynnissä vetämäni tutkimusprojekti ”[Turun vanhankaupungin kulttuuriperintö unelmina, taistelutantereena ja urbaaniympäristönä](#)”. Siinä selvitämme, miten Turun menneisyydestä on tullut kulttuuriperintöä ja miten kaupunkilaiset sen näkevät.

Koronakriisi sekoitti turkulaisten museoiden ja matkailutoiminnan tulevaisuudennäkymät vuonna 2020. Filosofian tohtori Maija Mäki ja minä päätimme tuoreeltaan tutkia korona-ajan vaikutuksia kulttuuriperintöön ja kulttuuriperintötyöhön. Tätä varten haastattelimme turkulaisia museo- ja matkailualan ammattilaisia, ja kysyimme heidän näkemyksiään koronan vaikutuksista Turussa nyt sekä tulevaisuudessa. Julkaisemme tutkimuksemme tuloksia vuoden 2021 aikana.

Kulttuuriperinnön näkyvyys on Turussa lisääntynyt merkittävästi edellisinä vuosikymmeninä, ja tämä kehitys jatkuu myös tulevaisuudessa – koronasta huolimatta. Se lisää keskustan viihtyisyyttä, tarjoaa ihmiselle katsottavaa ja koettavaa sekä viitoittaa kaupunkielämää kohti tulevaa.

Visa Immonen
Arkeologian professori
Turun yliopisto